

CENTRUM IKO JAARVERSLAG 2020

Centrum Internationale
Kinderontvoering

VOORWOORD

Geachte lezer,

Het jaar 2020 is een heel ander jaar geworden dan voorzien. De Covid-19 pandemie had, en nog ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag, grote impact. Wereldwijd, in alle landen. Op de gezondheidszorg, op de economie, op het sociale vlak voor jong en oud en ook op het al dan niet internationaal kunnen reizen.

De maatregelen rondom Covid-19 hielden kinderontvoeringen niet tegen. Er golden in 2020 tijdelijk negatieve reisadviezen, maar ontvoerende ouders namen in de praktijk toch per auto, vliegtuig of boot (eventueel via een ander land) kinderen mee naar het buitenland. In de gesprekken met ouders bleek dat de Covid-19 pandemie extra spanning met zich meebracht in de relatiesfeer en gezinsproblematieken vergerden. Ouders kwamen op meer vlakken onder druk te staan (o.a. banen die wegvielen, relatieproblemen, samen meer thuis, scholen dicht en kinderen thuis). Het ging daarnaast bijvoorbeeld ook om ouders die heimwee hadden en angst niet meer terug te kunnen keren naar het land van herkomst. Of ouders die te maken hadden met ernstig zieke familieleden en bang waren niet meer tijdig naar hen toe te kunnen reizen. Deze problematieken hebben er mede toe geleid dat ouders zich (sneller) genoodzaakt voelden tot de ingrijpende actie van een kinderontvoering.

Het aantal kinderontvoeringszaken is in 2020 niet verder afgenomen ten opzichte van het jaar 2019. In 2019 ging het om 146 zaken en in 2020 om 152 zaken. Dus een kleine toename van 6 zaken.

Het aantal kinderen betrokken bij internationale kinderontvoering is in 2020 licht toegenomen. Dat heeft te maken met de 6 kinderontvoeringszaken meer in 2020, maar ook met de grootte van de betrokken gezinnen. In 2020 zijn 224 kinderen betrokken geraakt bij een internationale kinderontvoering. In 2019 waren dat 207 kinderen en in de jaren 2018 en 2017, respectievelijk 221 en 288.

Het aantal dreigende kinderontvoeringen is in 2020 wel gedaald, van 259 zaken in 2019 naar 216 zaken in 2020. Ook hier werkte de Covid-19 pandemie in door. Zo bemerkte Centrum IKO in de preventiegesprekken met ouders dat enerzijds de reisbeperkingen en de tijdelijke sluiting van scholen hen meer rust gaf; een kinderontvoering leek zo immers minder makkelijk te kunnen plaatsvinden en ouders hadden letterlijk meer zicht op de kinderen. Anderzijds zaten ouders en gezinnen tijdens de lockdown dicht op elkaar waarbij onderlinge spanningen hoger opliepen en ouders onder druk stonden. Dit leidde tot meer emoties en veel langere gesprekken met de medewerkers van Centrum IKO.

Voorop blijft staan dat elke kinderontvoerings- of dreigingszaak is er één teveel en elk betrokken kind is er één teveel. Een kinderontvoering is een zeer traumatische gebeurtenis voor een kind, en ook voor betrokken ouders. Centrum IKO houdt zich dagelijks bezig met het voorkomen daarvan, samen met haar ketenpartners, en zal ook in 2021 zich weer vol inzetten in diverse projecten op de voorlichting en preventie ter voorkoming van (dreigende) internationale kinderontvoeringen.

mr Coşkun Çörüz
Directeur Centrum IKO

INHOUDSOPGAVE

Kengetal 1 – Cliënten Centrum IKO

- 1.1. Contacten
- 1.2. Preventiezaken
- 1.3. Toestemming vertrek zaken
- 1.4. Kinderontvoeringszaken
- 1.5. Internationale omgangszaken
- 1.6. Eerstelijnszaken en overige tweedelijnszaken
 - 1.6.1. Eerstelijnszaken
 - 1.6.2. Overige tweedelijnszaken

Kengetal 2- Mediation

Kengetal 1

CLIËNTEN CENTRUM IKO

In dit hoofdstuk zijn de cijfers van het jaar 2020 weergegeven met betrekking tot de contacten (1.1), de preventiezaken (1.2), de toestemming vertrek zaken (1.3), de kinderonvoeringszaken (1.4), de internationale omgangszaken (1.5) en de overige tweedelijnszaken en eerstelijnszaken (1.6).

In 2020 zijn 598 tweedelijnszaken geopend. Dat zijn er 46 minder dan in 2019. Daarvan is iets meer dan de helft in hetzelfde jaar weer gesloten, omdat de situatie was opgelost, de ouder voldoende geïnformeerd was of niet meer bereikbaar was.

Het Centrum IKO heeft nog 51 tweedelijnszaken uit de jaren voor 2020 in behandeling. Dit zijn ouders met langdurige problematiek. Verder zijn er 298 zaken uit 2020 meegenomen naar 2021.

Vorig jaar waren dat er veel minder, maar we zien door de Covid-19 pandemie complexe zaken met hoogoplopende emoties tussen ouders waardoor veel zaken ook een langere doorlooptijd hebben.

1.1

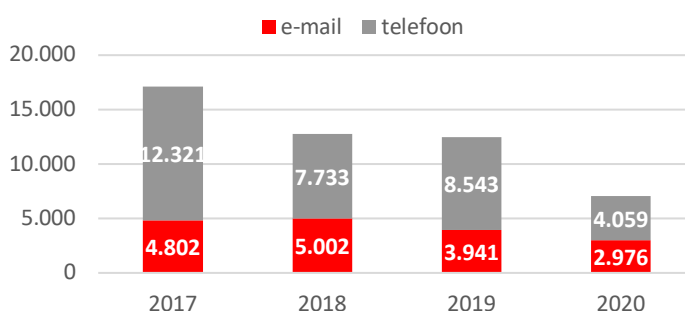
CONTACTEN

Het Centrum IKO heeft zowel telefonisch als via e-mail contact met ouders en professionals. Ouders komen niet bij het Centrum IKO op kantoor.

Uit figuur 1 is af te leiden dat er in 2017 een opvallende stijging heeft plaatsgevonden. In 2018 en 2019 is dit gestabiliseerd. Een van de verklaringen hiervoor is dat de informatie op de website is uitgebreid, waardoor ouders gemakkelijk zelf het advies op de website kunnen vinden. In augustus 2020 is de gehele website totaal vernieuwd zodat de website ook in de structuur toegankelijker werd. Dat zal zeker verder hebben bijgedragen aan betere informatievoorziening aan ouders en professionals.

In 2020 is er een opvallende daling van het aantal contacten, te weten naar 7.034. Deze daling is grotendeels te wijten zijn aan de COVID-19 pandemie en de reisbeperkingen. Er waren daardoor ongeveer 4.000 eerstelijnszaken minder op het gebied van toestemming vakantie. Het aantal daadwerkelijke uitgevoerde kinderonvoeringszaken is in echter in 2020 ongeveer gelijk gebleven.

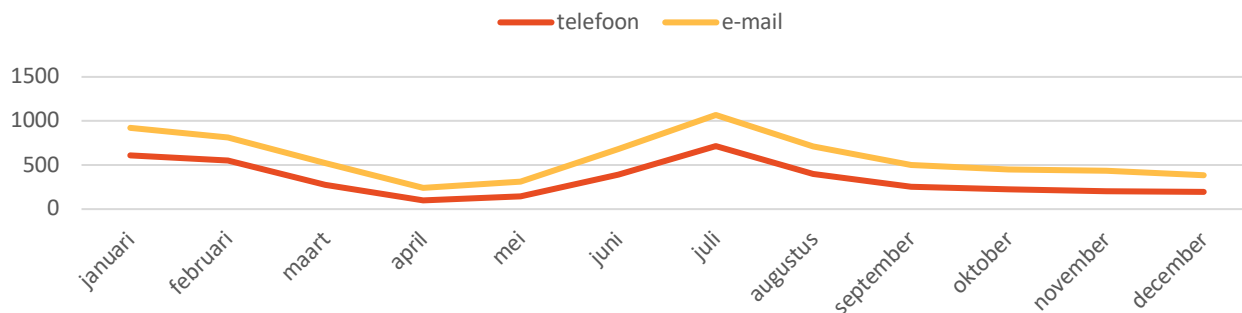
Figuur 1
Aantal contacten

Centrum IKO stelt vast dat de COVID-19 pandemie duidelijk van invloed was op de inhoud van de gesprekken. Ouders stonden veel meer onder druk. De gesprekken waren emotioneler en men had nog meer behoefte aan uitvoerige uitleg van de juridische mogelijkheden. De toegang tot de rechter was (in meerdere landen) tijdelijk niet mogelijk, hetgeen ook leidde tot grotere paniek bij ouders. De emoties liepen ook hoger op, omdat internationale omgangsregelingen in de praktijk nu niet konden worden nageleefd.

De gesprekken met cliënten duurden wel twee tot drie keer langer dan gebruikelijk. Van de 4.059 telefonische contacten waren 3.197 contacten met ouders en 146 met familieleden. Van de 2.976 e-mails waren 2.574 mailcontacten met ouders en 71 met familieleden. De ouders vormen veruit de meerderheid van het aantal contacten.

Figuur 2
Verdeling contacten per maand

1.2

PREVENTIEZAKEN

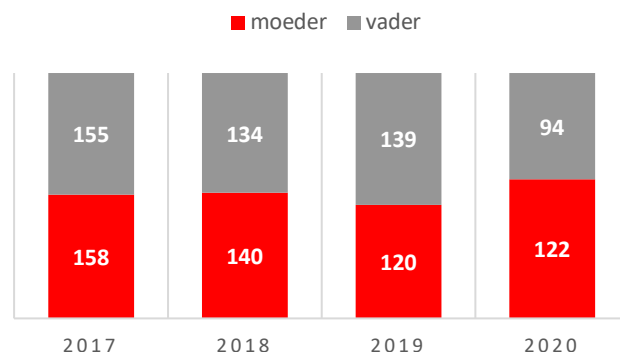
Voordat een internationale kinderontvoering plaatsvindt, is er vaak een periode van spanning en dreiging in het gezin. Ouders zijn het niet met elkaar eens en komen er samen niet uit.

In deze periode kan de kinderontvoering wellicht nog voorkomen worden. Ouders voelen dan een dreiging van een mogelijke kinderontvoering en zijn daar angstig voor. Veel ouders nemen in deze fase contact op met het Centrum IKO. Het Centrum IKO voert dan met hen preventiegesprekken om te bekijken wat er gedaan kan worden om een kinderontvoering te voorkomen, hoe ouders met elkaar in gesprek kunnen blijven en hoe ouders zich tegen kinderontvoering kunnen beschermen. Dit alles om de veiligheid en het geluk van kinderen te waarborgen.

Uit figuur 3 blijkt dat er in 2020 in totaal 216 tweedelijns preventie zaken zijn geweest. Hier waren in totaal 329 kinderen bij betrokken.

In totaal 122 zaken nam de moeder contact met ons op en in 94 zaken de vader.

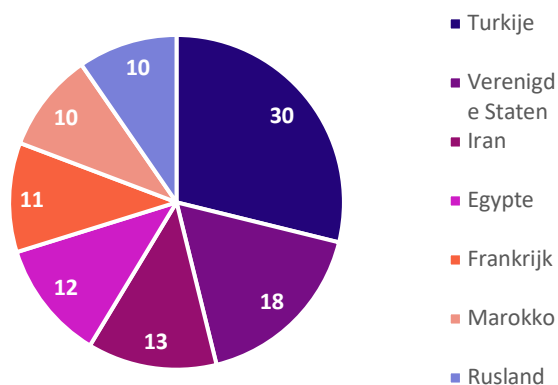
FIGUUR 3
AANTAL PREVENTIE ZAKEN

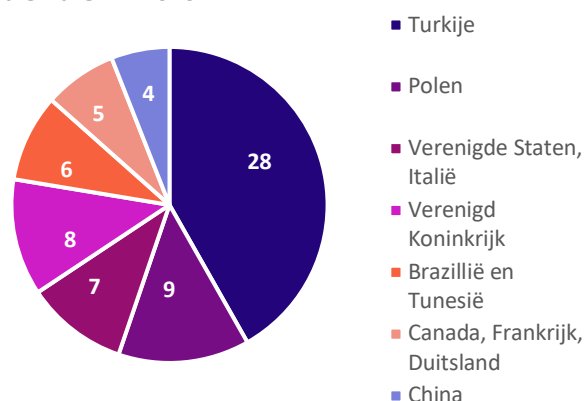
Hieronder in figuur 4a is te lezen naar welke landen in 2019 de meeste dreiging tot een internationale kinderontvoering werd ervaren en om hoeveel landen dat ging.

Dat beeld was de afgelopen jaren min of meer hetzelfde. In figuur 4b is te lezen welke landen dat in 2020 waren. Opvallend over 2020 was dat de dreiging werd ervaren naar veel meer verschillende landen in kleinere aantallen. De landensamenstelling is in dat opzicht inhoudelijk gewijzigd ten opzichte van 2019.

Figuur 4a
Landen waarnaar de meeste dreiging werd ervaren in 2020

Figuur 4b
Landen waarnaar de meeste dreiging werd ervaren in 2020

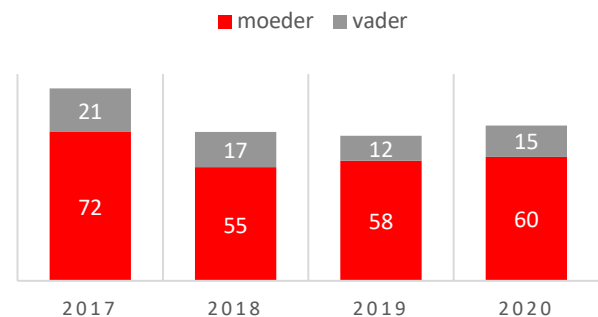
1.3

TOESTEMMING VERTREKZAKEN

Ouders kunnen bij het Centrum IKO advies verkrijgen wanneer zij met hun minderjarige kinderen naar het buitenland willen verhuizen. Om te voorkomen dat de ouders zich schuldig maken aan een internationale kinderontvoering, is het belangrijk dat zij op basis van de juiste informatie en goed advies handelen.

Uit figuur 5 blijkt dat er 75 zaken zijn geweest in 2020. Hier waren in totaal 109 kinderen bij betrokken. In 60 zaken nam de moeder met ons contact op en in 15 zaken de vader.

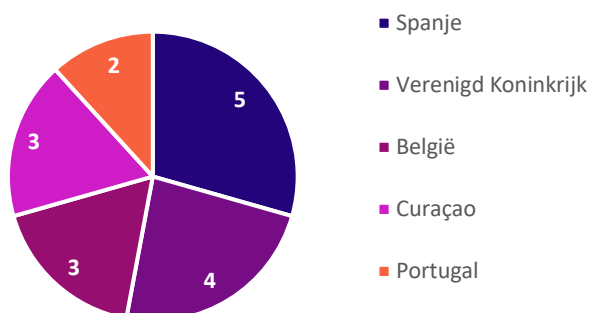
FIGUUR 5
AANTAL TOESTEMMING VOOR
VERTREK ZAKEN

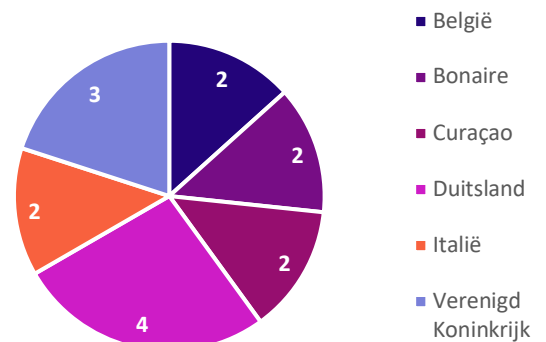
In figuur 6 en 7 is te lezen om welke landen het ging. In 2 zaken werd advies gevraagd over vertrek tussen twee andere landen en ging het dus niet om Nederland.

Opvallend over 2020 is dat de toestemming vertrek veel meer verschillende (andere) landen betrof met verhuizing vanuit Nederland en ook veel meer verschillende landen van waaruit naar Nederland werd verhuisd. De landensamenstelling is in dat opzicht inhoudelijk gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren.

Figuur 6
Ouder wil verhuizen vanuit buitenland
naar Nederland

Figuur 7
Ouder wil verhuizen vanuit
Nederland naar het buitenland

1.4

KINDERONTVOERINGSZAKEN

In 2020 zijn er 152 zaken bij het Centrum IKO aangemeld. Hier waren in totaal 224 kinderen bij betrokken. Centrum IKO bemerkte dat de Covid-19 pandemie niet heeft geleid tot minder kinderonvoeringen.

Het is verrassend dat ouders, ondanks de reisbeperkingen, toch met auto, trein, boot of vliegtuig naar het buitenland wisten te vertrekken. Het Coronavirus en de toegenomen maatregelen speelden in verschillende kinderonvoeringszaken zelfs een cruciale rol; zo werden de reisbeperkingen gebruikt als argument om niet terug te keren vanuit het buitenland of was het Coronavirus reden om zonder toestemming van de andere ouder met de kinderen naar het buitenland te vertrekken omdat het daar veiliger zou zijn.

De leeftijdsverdeling van de betrokken kinderen was als volgt:

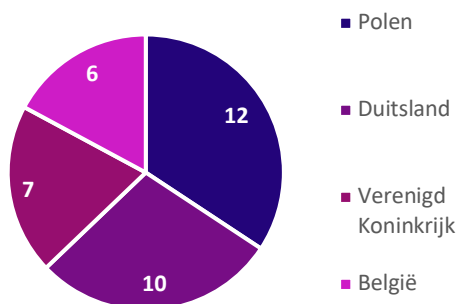
64 kinderen < 6 jaar

77 kinderen 6 t/m 12 jaar

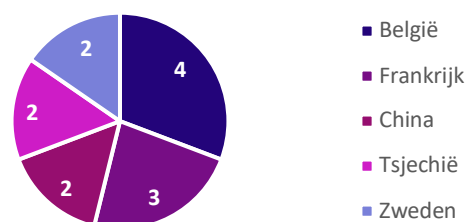
83 kinderen > 12 jaar

Totaal ging het dus om 141

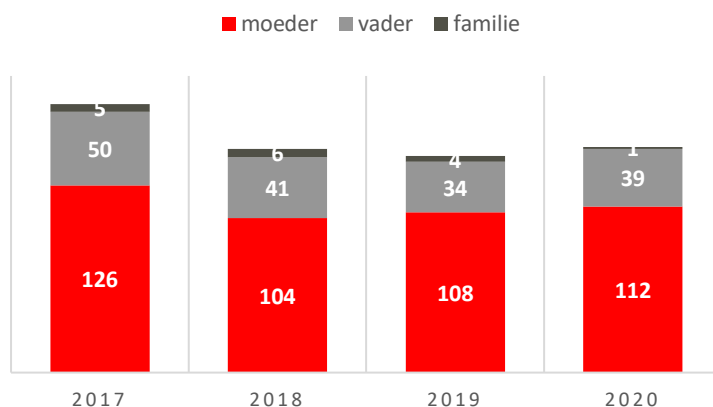
Figuur 9
Vanuit Nederland naar het buitenland

Figuur 10
Vanuit het buitenland naar Nederland

FIGUUR 8
KINDERONTVOERINGSZAKEN

Figuur 9 en 10 geven een overzicht van de meest voorkomende landen waarnaar of waaruit kinderen werden ontvoerd.

Het betrof 138 ontvoeringen naar Verdragslanden en 14 naar niet-Verdragslanden.

Het ging om 32 ontvoeringen naar Nederland toe en 120 ontvoeringen vanuit Nederland naar het buitenland.

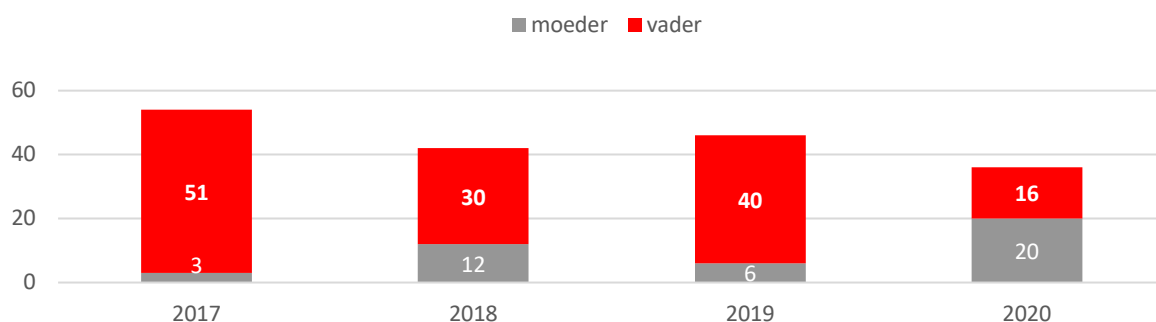
1.5

INTERNATIONALE ONGANGSZAKEN

Na een internationale verhuizing moeten de ouders, die beiden in een ander land wonen, goede afspraken maken over de omgang en het contact met hun kind(eren). Het Centrum IKO denkt hierin mee met ouders en geeft advies.

Figuur 11

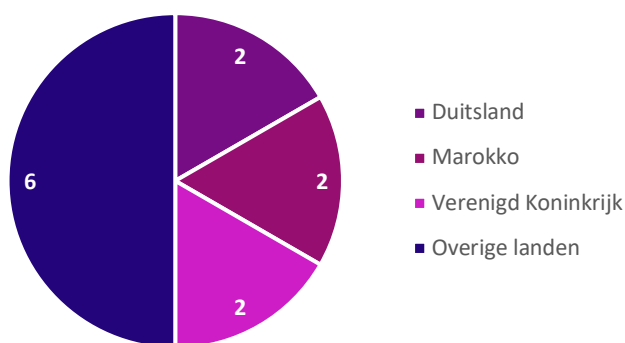
Aantal internationale omgangszaken

Uit figuur 11 blijkt dat in 38 omgangszaken 20 moeders en 16 vaders advies hebben gezocht. In 2 zaken hebben derden hierover advies gezocht. In totaal waren er 59 kinderen bij betrokken. In figuur 12 en 13 is te lezen om welke landen het ging.

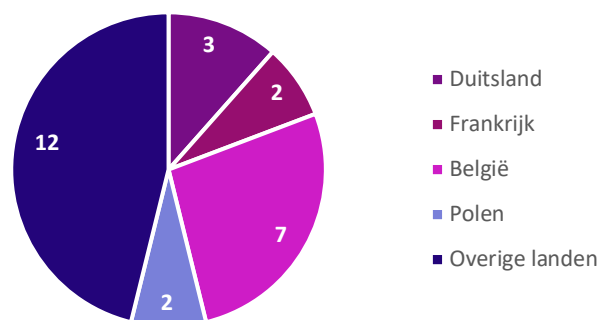
Figuur 12

Omgangszaken waarbij het kind in het buitenland woont en de verzoekende ouder in Nederland

Figuur 13

Omgangszaken waarbij het kind in Nederland woont en de verzoekende ouder in het buitenland

1.6

EERSTELIJNSZAKEN EN OVERIGE TWEEDELIJNSZAKEN

In 1.6.1 staat een overzicht van de 2.774 eerstelijnszaken die het Centrum IKO in 2020 heeft behandeld. De eerstelijnszaken betreffen eenvoudiger minder tijdrovender zaken, zoals vragen van ouders over toestemming vakantie, en het betreffen zaken waar een ander familielid, dan een ouder, contact met ons opneemt of een professional (zoals een advocaat, politie, jeugdzorg, veilig thuis). In de eerstelijnszaken betrof het vragen omtrent in totaal 3.460 kinderen.

Met tweedelijnszaken worden bedoeld alle zaken waarin ouders met ons contact opnemen. Dat kunnen kinderonvoeringszaken betreffen, vragen omtrent omgangsregelingen en vertrek zoals in de voorgaande paragrafen behandeld, maar het kunnen ook complexere zaken omtrent toestemming voor vakantie betreffen.

In 1.6.2 staat een overzicht van de 117 overige tweedelijnszaken die niet onder de categorieën vallen die in de paragrafen 1.2 tot 1.5 zijn besproken.

Figuur 1.6.1

Eerstelijnszaken

Ontvoering	64
Binnenlandse ontvoering/omgang	6
Preventie	55
Internationale omgang	18
Toestemming vertrek	37
Toestemming vakantie	2.405
Geoorloofde overbrenging	5
Weerleggen dreiging	1
Vermissing	7
Algemeen advies	176
Totaal	2.774

Figuur 1.6.2

Overige tweedelijnszaken

Ontvoering binnen het Koninkrijk	0
Binnenlandse ontvoering/omgang	13
Toestemming vakantie (complex)	40
Weerleggen dreiging	4
Geoorloofde overbrenging	22
Algemeen Advies	33
Vermissing	5
Totaal	117

Kengetal 2

MEDIATION

De gevolgen van de Covid-19 pandemie heeft geresulteerd in een zichtbare afname van het aantal mediations verzoeken. De redenen hiervoor waren (tijdelijke) sluiting van de rechtbank, onmogelijkheid van ouders naar Nederland te komen en de regels omtrent groepsgrootte.

In 2020 zijn er in totaal 34 verzoeken tot crossborder mediation binnengekomen. Het ging om 18 verzoeken in een internationale kinderontvoeringszaak (IKO-verzoek) en 16 verzoeken in overige zaken.

Uiteindelijk zijn er 23 mediations gestart. Daarvan zijn alle mediations doorgegaan, dus er is geen enkele mediation na de intake niet doorgegaan. In één IKO-verzoek hebben twee kindgesprekken plaatsgevonden en in twee overige verzoeken hebben twee kindgesprekken plaatsgevonden (dus in twee zaken, ieder 1 kind).

Van de 23 mediatons zijn er 4 geslaagd met een volledige- dan wel spiegelovereenkomst. Eén IKO-verzoek is in 2020 binnengekomen, maar in 2021 georganiseerd. Eén zaak uit 2020 loopt nog door in 2021, uitkomst op moment van jaarverslag nog niet bekend.

Figuur 14 geeft een overzicht van 2020.

